

ABORTUS TIJDENS DE TWEEDE GOLF VAN HET FEMINISME

VRIJE
UNIVERSITEIT
BRUSSEL

PROF. DR. KAREN FRANÇOIS

Hoogleraar wijsbegeerte en moraalwetenschap

DANK

Symposium
30 jaar abortuswetgeving in België
dat CAVA samen organiseert met Liberas

1990 - 2020

WIE

Karen François is hoogleraar filosofie, verbonden aan het Center for Logic and Philosophy of Sciences (CLPS) aan de Vrije Universiteit Brussel (VUB).

Ze doceert er wetenschapsfilosofie, fenomenologie, ethiek en wetenschappelijke integriteit, en als Directeur van de Doctoral School of Human Sciences (DSh) organiseert ze de doctoraatsopleiding voor jonge onderzoekers.

Binnen haar opdracht maatschappelijke dienstverlening was ze

lid van de RvB van het 'Kollektief Anticonceptie', het abortuscentrum Gent, (1995-2010);

lid van de Nationale Evaluatiecommissie die toeziet op de wet betreffende de Zwangerschapsafbreking (2001-2011);

lid van de RvB van de Fédération Belge pour la Santé et les Droits Sexuels et Reproductifs (FBSDSR)/ Belgische Federatie voor de Seksuele en Reproductieve Gezondheid en Rechten (BFSRGR) (2013-2016); en

lid van de Algemene Vergadering van Sensoa (sinds 2003),

van de Raad van Bestuur van Sensoa (sinds 2005),

van de het Dagelijks Bestuur van Sensoa (sinds 2012) en

sinds 2016 terug lid van de Algemene Vergadering van Sensoa (accreditatie IPPF).

WAT

Abortus tijdens de tweede golf van het feminisme

Tijdens deze lezing gaan we in op de plaats van het thema abortus binnen de tweede feministische golf.

Om de **golven** binnen het feminisme te begrijpen geven we graag een historische terugblik naar de eerste feministische golf en kijken we ook naar de actuele derde (?) feministische golf.

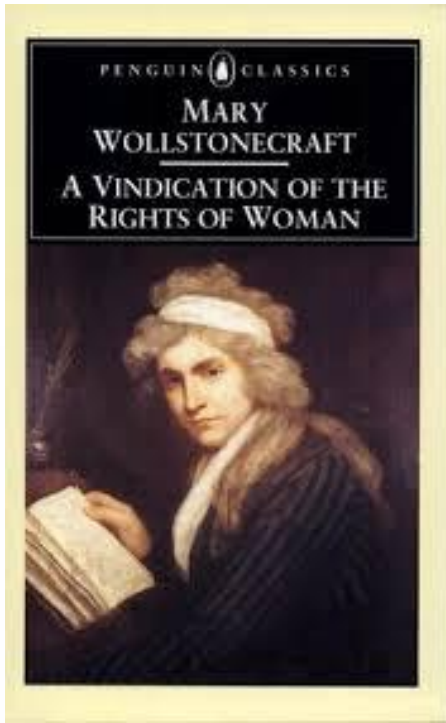
We halen ook vanuit de filosofie een paar denkers aan die het debat en de eisen met betrekking tot abortus reeds opnamen in hun pleidooi voor vrouwenrechten, zoals Olympes de **Gouges**, Mary **Wollstonecraft**, Alexandra **Kollontai**.

Deze **verlichtingsdenkers** waren ons voor.

We zullen de tweede golf dan verder uitvergroten om na te gaan waarom de wetgeving er uiteindelijk **'maar' gekomen is in 1990.**

En waar staan we vandaag? We zullen de klemtoon leggen op het feit dat de rechten die verworven zijn steeds bewaakt moeten worden. Onze strijd gaat dus door.

WAT VOORAF GING

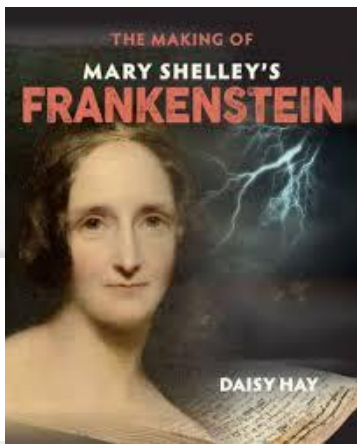

Mary Wollstonecraft (1759-1797)
1792

Olympe de Gouges (1748-1793)
1791 boek

Pleidooi voor reproductieve rechten

Zelfbeschikking over het eigen lichaam
als een noodzakelijke conditie voor politieke
rechten en volwaardig burgerschap

PS Mary Wollstonecraft Shelley (dochter van)

EERSTE GOLF

Onderwijs & Politieke participatie

Onderwijs voor meisjes

Zoë (1806-1854) & Isabelle (1838-1905) Gatti de Gamond

EERSTE GOLF

Onderwijs aan de universiteit

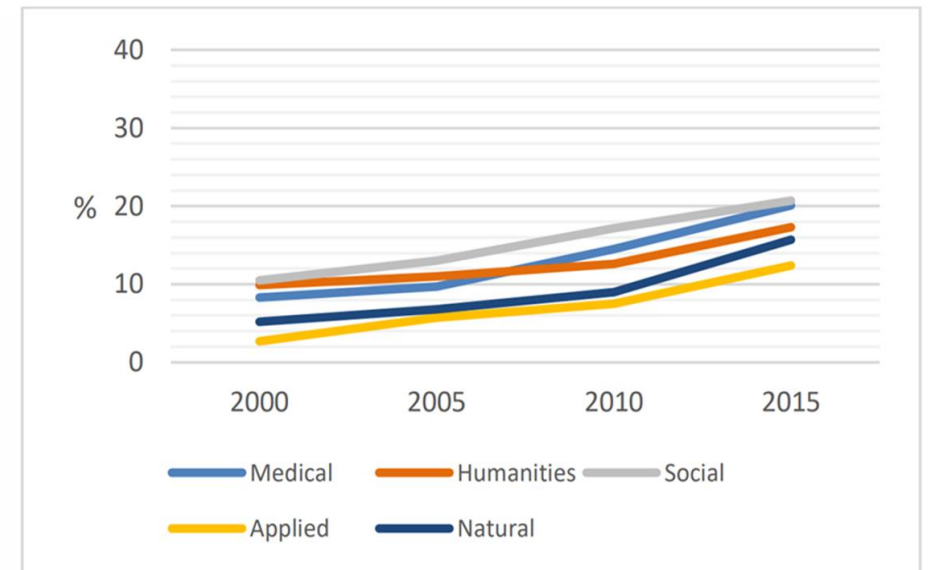
In 1880 studeerde de eerste vrouw aan de Université Libre de Bruxelles

In 1881 volgde de Université de Liège

In 1882 volgde de Universiteit van Gent

Deze pioniers zorgden voor een revolutionaire doorbraak: het principieel aanvaarden van het recht op gelijke onderwijskansen voor mannen en vrouwen. Toch bleven vrouwen aan de Belgische universiteiten witte raven. Het zou nog een hele tijd duren vooraleer de universitaire poorten wagenwijd opengingen voor vrouwen.

Aan de Katholieke Universiteit van Leuven duurde het tot 1920 voor vrouwen zich mochten laten inschrijven.

% hoogleraren aan Vlaamse universiteiten

EERSTE GOLF

Politieke participatie

Algemeen enkelvoudig stemrecht België 1948

Alexandra Kollontai (1872-1952) Russische diplomate
Eerste vrouwelijke minister in Europa in Russische regering
Ministerie voor sociaal welzijn (1917)

Met revolutionaire ideeën
Vrouwenrechten
Decriminalisering abortus
Moederschapszorg

TWEEDE GOLF

Het persoonlijke is politiek (algemene slogan)

Zelfbeschikkingsrecht

Baas in eigen buik (dolle mina)

Jaren '60: Abortus bespreekbaar (Softenon-affaire)

1971: Wetsvoorstel Calewaert (arts beslist)

1972: Eerste Nationale Vrouwendag

1973: De zaak Peers

1974: Afhoudingspolitiek: Staatscommissie voor ethische problemen

TWEEDE GOLF

De Wet van 3 april 1990

Lallemand-Michielsens

Gedeeltelijke legalisering abortus
(voorwaarden & strafwet)

Krachtig concept 'Noodsituatie' die de vrouw aangeeft

Compromis

Wetsvoorstel 23 mei 1990 tot oprichting

Nationale Evaluatiecommissie die toeziet op de wet

Screening 'Noodsituatie'

Permanente waakhond functie

TWEEDE GOLF

Wet oprichting van een commissie voor de evaluatie van de wet van 3 april 1990 betreffende de zwangerschapsafbreking

Nationale Evaluatiecommissie

Senaatscommissie met pariteiten (16 leden)

-M/V

-Taal

-Zetelverdeling politieke partijen

-Ideologisch pluralistisch

-Functies

geneesheer (4)

hoogleraar geneeskunde (4)

hoogleraar rechten/advocaat (4)

begeleiding en onthaal (4)

DERDE GOLF

- 1)Onderwijs & politieke representatie
- 2)Zelfbeschikkingsrecht, het persoonlijke is politiek (abortuswetgeving)
maar ook gelijk loon gelijk werk (CAO25 – 1975)
- 3)**Gelijkheid of differentie**: wie is de norm, wie bepaalt de norm

Aandacht voor diversiteit (op alle niveau's)

Maar vinger aan de pols houden voor eerste en tweede golf actiepunten
zo bewijs de recente politieke ontwikkeling omtrent abortuswetgeving

Ook aandacht voor vrouwenrechten op mondiaal niveau

VRAGEN: [KAREN.FRANCOIS@VUB.BE](mailto:karen.francois@vub.be)